

DECLARAȚIA DE LA VENEȚIA

Comunicatul final al Colocviului «Știința la frontierele cunoașterii : prologul trecutului nostru cultural ». Veneția, 7 martie 1986. (Traducere : Mirella Țărmure Vădean. Revizuire : Cristina Elena Popa Tache.)

Participanții la Colocviul „Știința și frontierele cunoașterii: prologul trecutului nostru cultural”, organizat de UNESCO în colaborare cu Fundația Giorgio Cini (Veneția, 3-7 martie 1986), fiind animați de un spirit de deschidere și de chestionare al valorilor timpului nostru, au convenit asupra următoarelor puncte:

Articol 1

Asistăm la o revoluție majoră în știință, provocată de știința fundamentală (în special fizica și biologia), de bulversarea pe care aceasta revoluție o produce în logică, epistemologie și, de asemenea, în viața de zi cu zi prin aplicații tehnologice. În același timp, însă, putem constata că există un decalaj important între noua viziune asupra lumii care reiese din studiul sistemelor naturale și valorile care încă predomină în filosofie, în științele umane și în viața societății moderne. Aceste valori se bazează în mare parte pe determinismul mecanicist, pe pozitivism sau pe nihilism. Considerăm acest decalaj ca fiind extrem de dăunător, el reprezentând amenințări majore la adresa distrugerii speciei noastre.

Articol 2

Cunoașterea științifică, prin propria sa mișcare internă, a ajuns în punctul în care poate începe un dialog cu alte forme de cunoaștere. În acest sens, deși recunoaștem diferențele fundamentale dintre știință și tradiție, noi nu vedem opoziția lor, ci complementaritatea lor. Întâlnirea neașteptată și îmbucurătoare dintre știință și diferitele tradiții ale lumii sugerează apariția unei noi viziuni asupra umanității, chiar al unui nou raționalism, care ar putea conduce la o nouă perspectivă metafizică.

Articol 3

În timp ce respingem orice proiect globalizant, orice sistem închis de gândire, orice nouă utopie, recunoaștem în același timp urgența unei cercetări cu adevărat transdisciplinare printr-un schimb dinamic între științele „exacte”, științele „umane”, artă și tradiție. Într-un fel, această abordare transdisciplinară este înscrisă în propriul nostru creier prin interacțiunea dinamică dintre cele două emisfere ale sale. Studiul comun al naturii și al imaginației, al universului și al omului, ne-ar putea astfel apropia de dimensiunea „realului” și ne-ar permite să facem față mai bine diverselor provocări ale timpului nostru.

Articol 4

Transmiterea convențională a științei printr-o prezentare liniară a cunoștințelor ascunde ruptura dintre știința contemporană și viziunile învechite asupra lumii.

Recunoaștem urgența căutării unor noi metode de educație, care să țină seama de progresele științei care se armonizează acum cu marile tradiții culturale, ale căror conservare și studiu aprofundat par fundamentale. UNESCO ar fi organizația potrivită pentru a promova astfel de idei.

Articol 5

Provocările timpului nostru – provocarea legată de autodistrugerea speciei noastre, de tehnologia informației, de genetică, etc. - aruncă o nouă lumină asupra responsabilității sociale a oamenilor de știință, atât în inițierea, cât și în aplicarea cercetării. Dacă oamenii de știință nu pot lua decizii cu privire la aplicarea propriilor descoperiri, ei nu trebuie să asiste pasivi la aplicarea oarbă a acestora. În opinia noastră, amploarea provocărilor contemporane necesită, pe de o parte, o informare riguroasă și permanentă a opiniei publice și, pe de altă parte, crearea unor organisme multidisciplinare și transdisciplinare care să ofere orientări și chiar să ia decizii.

Articol 6

Ne exprimăm speranța că UNESCO va continua această inițiativă, stimulând o gândire care vizează universalitatea și transdisciplinaritatea.

Participanți

D.A. Akyeampong (<i>Ghana</i>)	Avishai Margalit (<i>Israel</i>)
Ubiratan d'Ambrosio (<i>Brazilia</i>)	Yujiro Nakamura (<i>Japonia</i>)
René Berger (<i>Elveția</i>)	Basarab Nicolescu (<i>Franța</i>)
Nicolo Dallaporta (<i>Italia</i>)	David Ottoson (<i>Suedia</i>)
Jean Dausset (<i>Franța</i>) Prix Nobel de Physiologie et Médecine	Abdus Salam (<i>Pakistan</i>) Prix Nobel de Physique
Maitreyi Devi (<i>India</i>)	Rupert Sheldrake (<i>Regatul Unit</i>)
Gilbert Durand (<i>Franța</i>)	Henry Stapp (<i>Statele Unite ale Americii</i>)
Santiago Genovès (<i>Mexic</i>)	David Suzuki (<i>Canada</i>)
Susantha Goonatilake (<i>Sri Lanka</i>)	